

SISUKORD

1	Kunstiõpetus	3
2	1.klass.....	3
	2.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	3
3	2. klass.....	9
	3.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	9
4	3. klass.....	16
	4.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	16
5	4. klass.....	23
	5.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	23
6	5. klass.....	30
	6.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	30
7	6. klass.....	41
	7.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	41
8	7. klass.....	53
	8.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid	53
9	8. klass.....	69

9.1	Õppe- ja kasvatuseesmärgid	69
10	9. klass	86
10.1	Õppe- ja kasvatuseesmärgid	86

1 Kunstiõpetus

2 1.klass

2.1 Õppe- ja kasvatusesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Arutleb, kuulab kaaslast, arvestab teiste arvamusega, jõuab ühisotsuseni.

Kasutab materjali, töövahendeid ja töökohta otstarbekalt ja säästvalt. Austab ja hoiab loodust.

Keskendub tööle ja viib töö lõpuni.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
--------------	----------	---------------------------	---------

<p>Tunneb rõõmu kunstis mängulisest tegutsemisest.</p> <p>Katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.</p> <p>Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega.</p> <p>Kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.</p> <p>Leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema</p>	<p>Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm)</p> <p>Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused.</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, vormimine)</p> <p>Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon.</p>	<p>Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis. Lugude visuaalne jutustamine.</p> <p>Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.</p> <p>Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ja teisi arvestav kasutamine.</p>	<p>Kunsti õppimisel on oluline kunstikultuuri üle arutlemine ja õpitava pidev praktiline rakendamine (loomine, esitamine ja esitlemine), mille kaudu toetatakse tugevalt väärtus-, enesemääratlus- ettevõtlikkus-, suhtlemis- ja sotsiaalse pädevuse kujunemist. Teoste kirjeldamine ja analüüsimine ning oma tööde esitlemine aitavad kaasa ka keelepädevuse arenemisele.</p> <p>Muusika Pillid. Karakter, meeleolu. Pärimuskultuur</p> <p>Rütm.</p> <p>Paljudel tulevad muusikat kuulates silme ette värvid, rütmid, pildid. Kui õpilased vormivad kunstiteoseks oma muusikast inspireeritud mõtted ja</p>
---	--	---	--

<p>esiletoomiseks. Paneb tähele värvide koosmõju.</p> <p>Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ja tehnikaid.</p> <p>Seostab vormi selle otstarbega. Väärtustab keskkonnateadlike kasutamise ja loomise põhimõtteid.</p> <p>Tunneb lähiümbruse olulisemaid kultuuri- ja kunstiobjekte.</p> <p>Käib kunstinäitustel ja muuseumides ning arutleb kunsti üle, kasutades juba õpituid mõisteid.</p>	<p>Disain igapäevaelus:trükis, tarbevorm, ehitis keskkonnas.</p> <p>Vormi, otstarbe, materjali seosed nende kujutamisel.</p> <p>Keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja näitustel.</p> <p>Lähiümbruse loodus ja ehituskunst.</p>	<p>Oma tööde esitlemine, selgitamine, kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas.</p> <p>Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine.</p> <p>Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine, vestlustes-aruteludes osalemine.</p>	<p>tunded, on huvitav tulemusi võrrelda ja uurida.</p> <p>Kehaline kasvatus Asendid liikumisel, figuur, liikumine kujundites.</p> <p>Kunstitunnis pole inimese kujutamisel peamine suur anatoomiline täpsus, vaid ennekõike just enda ja kaaslaste tundmaõppimine, pooside ja liikumise tabamine ja edasiandmine.</p> <p>Eesti keel Endaga ja oma lähiümbruses toimunust jutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, tegelaskõne jms). Ilukirjandus:</p>
---	--	--	--

	<p>Kunstiteoste, meedia roll ning mõju igapäevaelus.</p>		<p>folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna. Tingmärgid, skeemid, kaardid, tabelid õppekirjanduses, lasteraamatutes ja lasteajakirjanduses.</p> <p>Võõrkeel: Enese ja kaaslaste tutvustus. Pereliikmed, kodu asukoht. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukoha kirjeldus.</p> <p>Kõik teemavaldkonnad pakuvad sobivat ainekogu ka kunstiteoste</p> <p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p>
--	--	--	--

			<p>Matemaatika: Kauguste hindamine looduses. Geomeetrilised kujundid igapäevaelus. Eristab ja leiab ümbritsevast lihtsamaid tasandilisi ja ruumilisi kujundeid. Punkt, sirglõik, sirge; antud pikkusega lõigu joonestamine. Kolmnurk, nelinurk. Täisnurk. Ruut ja ristkülik. Ring ja ringjoon, keskpunkt . Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid.</p> <p>Aeg ja ajaühikud.</p> <p>Loodusõpetus: Inimese meeled. Elus ja eluta, asjad ja materjalid, looduslik, tehislik. Aastaajad. Taimed, loomad ja seened erinevatel aastaegadel. Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus.</p>
--	--	--	---

			<p>Kunstis saab kujutamisaainestikuna ära kasutada suurt osa loodusõpetuses õpitavast. Üheks läbivaks jooneks on ümbritseva maailma ja selle mitmekesisuse märkamine ja väärtustamine.</p> <p>Rohkesti võib leida huvitavaid sümmeetria ja rütmi näiteid.</p> <p>Loodusõpetuses on iga teema juures ära toodud ka praktilised tööd, mõnedki neist on seostatavad kunstitegevustega</p> <p>Käsitööõpetus: Disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine, visandamine, esitlemine, kavandamine. Looduslikud ning tehismaterjalid, saamislugu,</p>
--	--	--	--

			omadused, otstarve ja kasutusala, korduvkasutus, lihtsamad töötlemisviisid. Kodundus: Hubane kodu. Ruumide kaunistamine. Tervislik toiduvalik, laua kaunistamine. Säätlik tarbimine, jäätmete kasutamine.
--	--	--	---

3 2. klass

3.1 Õppe- ja kasvatusesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Arutleb, kuulab kaaslast, arvestab teiste arvamusega, jõuab ühisotsuseni.

Kasutab materjali, töövahendeid ja töökohta otstarbekalt ja säästvalt. Austab ja hoiab loodust.

Keskendub tööle ja viib töö lõpuni.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
<p>Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest.</p> <p>Katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.</p> <p>Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega.</p> <p>Kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.</p>	<p>Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm)</p> <p>Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine.</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, vormimine jne)</p>	<p>Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis, endale tähenduslikestöödes. Lugude visuaalne jutustamine.</p> <p>Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.</p>	<p>Muusika Pillid. Karakter, meeleolu. Pärimuskultuur</p> <p>Rütm.</p> <p>Paljudel tulevad muusikat kuulates silme ette värvid, rütmid, pildid. Kui õpilased vormivad kunstiteoseks oma muusikast inspireeritud mõtted ja tunded, on huvitav tulemusi võrrelda ja uurida.</p> <p>Kehaline kasvatus Asendid liikumisel, figuur, liikumine kujundites.</p> <p>Kunstitunnis pole inimese kujutamisel peamine suur</p>

<p>Leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks. Paneb tähele värvide koostõu ja pildi kompositsiooni.</p> <p>Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ja tehnikaid.</p>	<p>Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, fotoseeria, koomiks, animatsioon.</p> <p>Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ehitis keskkonnas.</p> <p>Vormi, otstarbe, materjali seosed nende kujutamisel.</p> <p>Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja näitustel.</p>	<p>Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ja teisi arvestav kasutamine.</p> <p>Oma tööde esitlemine, selgitamine, kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas.</p> <p>Lähiümbruse disaini näidetega tutvumine.</p> <p>Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine, vestlustes-aruteludes osalemine.</p>	<p>anatomiline täpsus, vaid ennekõike just enda ja kaaslaste tundmaõppimine, pooside ja liikumise karakterisuse tabamine ja edasiandmine.</p> <p>Eesti kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ja kõnekäänud. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg, tegelased. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.</p> <p>Sõnavara avardamine ja täpsustamine.</p>
---	---	---	--

<p>Tunneb lähiümbruse olulisemaid kultuuri- ja kunstiobjekte.</p> <p>Käib kunstinäitustel ja muuseumides ning arutleb kunsti üle, kasutades juba õpituid mõisteid.</p> <p>Seostab vormi otstarbega .</p> <p>Väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.</p> <p>Teadvustab meedia võimalusi ja ka ohtusid.</p>	<p>Ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid.</p> <p>Lähiümbruse loodus ja ehituskunst.</p>	<p>Lähiümbruse keskkonna ja ehituskunstiga tutvumine.</p>	<p>Võõrkeel: : Enese ja kaaslaste tutvustus. Pere liikmed, kodu asukoht. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukoha kirjeldus.</p> <p>Kõik teemavaldkonnad pakuvad sobivat ainekogu ka kunstiteostele</p> <p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p> <p>Iseloom, välimus, suhted lähedastega, ühised tegevused.</p> <p>Kõik teemavaldkonnad pakuvad sobivat ainekogu ka kunstiteostele</p>
--	--	---	---

		<p>Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, arvutimängude, filmide) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.</p>	<p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p> <p>Matemaatika: Kauguste hindamine looduses. Geomeetrilised kujundid igapäevaelus. Eristab ja leiab ümbritsevast lihtsamaid tasandilisi ja ruumilisi kujundeid. Punkt, sirglõik, sirge; antud pikkusega lõigu joonestamine. Kolmnurk, nelinurk. Täisnurk. Ruut ja ristkülik. Ring ja ringjoon, keskpunkt. Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid.</p> <p>Loodusõpetus: Maismaataimed ja -loomad, koduloomad, veetaimed ja -loomad, välisehitus, mitmekesisus, elupaigad. Ilmastikunähtused.</p>
--	--	--	--

			<p>Inimene, välisehitus, inimese elukeskkond.</p> <p>Kunstis saab kujutamisaainestikuna ära kasutada suurt osa loodusõpetuses õpitavast. Üheks läbivaks jooneks on ümbritseva maailma ja selle mitmekesisuse märkamine ja väärtustamine.</p> <p>Rohkesti võib leida huvitavaid sümmeetria ja rütmi näiteid.</p> <p>Loodusõpetuses on iga teema juures ära toodud ka praktilised tööd, mõnedki neist on seostatavad kunstitegevustega</p> <p>Inimeseõpetus: Inimeste erinevused ja sarnasused. Tervislik eluviis: toit,</p>
--	--	--	--

			<p>puhkus, liikumine. Kodu, pereliikmete rollid ja töö; kodused tööd, traditsioonid. Koduümbrus, naabrid. Aeg ja asjad. Omamine, asja väärtus ja hind. Kodumaa, kodukoht. Rahvakalendri tähtpäevad.</p> <p>Tänapäeva kunst on väga sotsiaalne. Enamikule kunstiülesannetest on võimalik lisada mingi inimeseõpetusega seonduv aspekt (nagu ka eelnevalt teiste ainete all osutatud). See võib olla keskne teemavalikus ja probleemipüstituses, arutleda võib käsitletava nähtuse või kunstiteema erinevate tõlgendusvõimaluste ja mõju üle erinevatele inimestele.</p> <p>Rühmatöodes õpitakse enese kuuldavaks tegemist ja teiste kuulamist.</p>
--	--	--	---

			<p>Käsitööõpetus: Disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine, visandamine, esitlemine, kavandamine. Looduslikud ning tehismaterjalid, saamislugu, omadused, otstarve ja kasutusala, korduvkasutus, lihtsamad töötlemisviisid. Kodundus: Hubane kodu. Ruumide kaunistamine. Tervislik toiduvalik, laua kaunistamine. Säätlik tarbimine, jäätmete sorteerimine.</p>
--	--	--	---

4 3. klass

4.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Arutleb, kuulab kaaslast, arvestab teiste arvamusega, jõuab ühisotsuseni.

Kasutab materjali, töövahendeid ja töökohta otstarbekalt ja säästvalt. Austab ja hoiab loodust.

Keskendub tööle ja viib töö lõpuni.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest. Katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm) Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine.	Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis, endale tähenduslikestöödes. Lugude visuaalne jutustamine.	Kunsti õppimisel on oluline kunstikultuuri üle arutlemine ja õpitava pidev praktiline rakendamine (loomine, esitamine ja esitlemine), mille kaudu toetatakse tugevalt väärtus-, enesemääratlus- ettevõtlikkus-, suhtlemis- ja sotsiaalse pädevuse kujunemist. Teoste kirjeldamine ja analüüsimine

<p>Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega.</p> <p>Kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.</p> <p>Leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks. Paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni.</p> <p>Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ja tehnikaid.</p>	<p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, vormimine jne)</p> <p>Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, fotoseeria, koomiks, animatsioon.</p> <p>Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ehitis keskkonnas.</p>	<p>Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguiline rakendamine.</p> <p>Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ja teisi arvestav kasutamine.</p> <p>Oma tööde esitlemine, selgitamine, kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas.</p> <p>Lähiümbruse disaini näidetega tutvumine.</p>	<p>ning oma tööde esitlemine aitavad kaasa ka keelepädevuse arenemisele.</p> <p>Kehaline kasvatus</p> <p>Liikumine kujundites.</p> <p>Eesti keel</p> <p>Endaga ja oma lähiümbruses toimunud jutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine.</p> <p>Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, tegelaskõne jms).</p> <p>Ilukirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna. Tingmärgid, skeemid, kaardid, tabelid</p>
--	--	---	---

<p>Tunneb lähiümbruse olulisemaid kultuuri- ja kunstiobjekte.</p> <p>Käib kunstinäitustel ja muuseumides ning arutleb kunsti üle, kasutades juba õpituid mõisteid.</p> <p>Seostab vormi otstarbega .</p> <p>Väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.</p> <p>Kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid.</p>	<p>Vormi, otstarbe, materjali seosed nende kujutamisel.</p> <p>Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja näitustel.</p> <p>Ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid.</p> <p>Lähiümbruse loodus ja ehituskunst.</p>	<p>Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine, vestlustes-aruteludes osalemine.</p> <p>Lähiümbruse keskkonna ja ehituskunstiga tutvumine.</p> <p>Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide,</p>	<p>õppekirjanduses, lasteraamatutes ja lasteajakirjanduses.</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Lapse õigused ja kohustused. Tervislik eluviis. Minu ja teiste vajadused. Sõpruse hoidmine, sallivus, abistamine, meeskonnatöö.</p> <p>Muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Käitumise mõju ja tagajärjed. Liiklusreeglid. Mäng ja töö, õppimine. Reklaami mõju. Raha. Kodumaa, küla, vald, linn, maakond; naaberriigid, Eesti sümbolid. Rahvaste tavad ja kombed.</p> <p>Võõrkeeled</p>
---	---	---	--

<p>Tuleb toime nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuuri ja õppe keskkondades.</p> <p>Teadvustab meedia võimalusi ja ka ohtusid.</p>	<p>Reaalsed ja virtuaalsed meedia- ja kunstikeskkonnad.</p> <p>Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju meie igapäevaelus.</p>	<p>arvutimängude, filmide) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.</p>	<p>Enese ja kaaslaste tutvustus. Pereliikmed, kodu asukoht. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukohta kirjeldus.</p> <p>Kõik teemavaldkonnad pakuvad sobivat ainetikku ka kunstiteoste</p> <p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p> <p>Iseloom, välimus, suhted lähedastega, ühised tegevused.</p> <p>Kõik teemavaldkonnad pakuvad sobivat ainetikku ka kunstiteoste</p>
---	---	---	---

			<p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p> <p>Matemaatika</p> <p>Kauguste hindamine looduses. Geomeetrilised kujundid igapäevaelus. Eristab ja leiab ümbritsevast lihtsamaid tasandilisi ja ruumilisi kujundeid. Punkt, sirglõik, sirge; antud pikkusega lõigu joonestamine. Kolmnurk, nelinurk. Täisnurk. Ruut ja ristkülik. Ring ja ringjoon, keskpunkt . Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid.</p> <p>Loodusõpetus</p>
--	--	--	---

		<p>Taimede, loomade, seente mitmekesisus. Kalad, roomajad, linnud, imetajad, ussid, putukad, ämblikud. Liikumise tunnused. Liiklusohutus. Kodumaa: Eesti kaart, kooliümbruse plaan, pealtvaade, leppemärk.</p> <p>Käsitööõpetus</p> <p>Disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine, visandamine, esitlemine, kavandamine. Looduslikud ning tehismaterjalid, saamislugu, omadused, otstarve ja kasutusala, korduvkasutus, lihtsamad töötlemisviisid. Kodundus: Hubane kodu. Ruumide kaunistamine. Tervislik toiduvalik,</p>
--	--	---

			laua kaunistamine. Säästlik tarbimine, jäätmete sorteerimine. Muusika Pillid. Karakter, meeleolu. Pärimuskultuur Rütm. Paljudel tulevad muusikat kuulates silme ette värvid, rütmid, pildid. Kui õpilased vormivad kunstiteoseks oma muusikast inspireeritud mõtted ja tunded, on huvitav tulemusi võrrelda ja uurida.
--	--	--	---

5 4. klass

5.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib kunstitegevuste kaudu tundma ja arendama oma võimeid. Teadvustab oma tugevad ja nõrgad küljed.

Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Teeb koostööd teistega ühise tulemuse nimel. Saavutab kompromissi, arvestab teistega.

Hoiab oma töökoha korras ja organiseerib otstarbekalt.

Tunneb loodust säästva tarbimise põhimõtteid. Hoiab ja kaitseb loodust.

Keskendub tööle ja viib töö lõpuni.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri .Hindab väärtusena rahvakultuuride erinevusi.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Jälgib, et oma tegevusega ei kahjusta kultuuriväärtusi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
Tunnetab oma kunstivõimeid ja kunstihuve.	Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.	Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine.	Kunsti õppimisel on oluline kunstikultuuri üle arutlemine ja õpitava pidev praktiline rakendamine (loomine, esitamine ja esitlemine),

<p>Väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi.</p> <p>Loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.</p> <p>Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal.</p> <p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus,</p>	<p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise erinevad võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.</p> <p>Liikumise kujutamine.</p> <p>Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, animatsiooni tehnikad ja töövõtted.</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.</p> <p>Kunstiteoste sisulised ja vormilised elemendid.</p>	<p>Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega</p> <p>Kunstitehnikate loov kasutamine.</p> <p>Uurimuslikud ja loovad rühma ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.</p>	<p>mille kaudu toetatakse tugevalt väärtus-, enesemääratlus- ettevõtlikkus-, suhtlemis- ja sotsiaalse pädevuse kujunemist. Teoste kirjeldamine ja analüüsimine ning oma tööde esitlemine aitavad kaasa ka keelepädevuse arenemisele.</p> <p>Kehaline kasvatus Liikumis- ja tantsukombinatsioonid; ruumitaju, põimumine liikumisel. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Maastikuobjektid, leppemärgid, reljeefivormid. Orienteerumismängud, orienteerumine etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas</p>
--	---	--	--

<p>kollaaž, skulptuur, foto, video, ,animatsioon jne)</p> <p>Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid.</p> <p>Leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.</p>	<p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas. Näited õpetaja valikul. Kunstiteoste analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p> <p>Ruumiline ja pildiline kujutamine.</p> <p>Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.</p> <p>Loodust säästva tarbimise põhimõtted.</p>	<p>Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.</p> <p>Muuseumide, kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituse külastamine.</p>	<p>Eesti keel Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Reklaami keel. Tele- ja raadiosaated. Avalik ja varjatud mõjutamine. Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine, autori suhtumise väljendamine.</p> <p>Võõrkeeled : Iseloom, välimus, suhted lähedastega, ühised tegevused.</p> <p>Kõik teemavaldkonnad pakuvad sobivat ainekogu ka kunstiteoste</p>
--	--	---	--

<p>Mõistab kultuuriväärtuste ja keskkonna kaitse olulisust.</p> <p>Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest.</p> <p>Uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid.</p> <p>Märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami.</p> <p>Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.</p>	<p>Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini, arhitektuuri kaudu</p> <p>Iseseisev töö ja arutelu.</p> <p>Meedia ja visuaalne kommunikatsioon.</p> <p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p>	<p>Ruumiliste kompositsioonide mudelite või makettide valmistamine.</p>	<p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p> <p>Matemaatika Liigitab, analüüsib ning kirjeldab objekte ja nähtusi mitme tunnuse järgi; leiab ülesannetele erinevaid lahendusteid. Kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine), toob näiteid õpitud geomeetristest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutavas kunstis.</p> <p>Lihtsamad geomeetrised kujundid (punkt, sirge, lõik, kiir, murdjoon, nurk). Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus. Sümmeetria sirge suhtes. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine. Ringjoon, ring.</p>
---	--	---	---

<p>Planeerib oma tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.</p>	<p>Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.</p>	<p>Filmide, arvutimängude, koomiksite ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p>	<p>Ruumilised kujundid (kuup ja risttahukas).</p> <p>Loodusõpetus Maailmaruum, päikesesüsteem, tähtkujud, planeet Maa. Gloobus, Maa kujutamine kaartidel, mandrid ja ookeanid, suuremad riigid. Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused. Elu erinevates keskkonnatingimustes. Kõrb, vihmamets, mäestik, kivistised, dinosaurused. Inimese ehitus, põlvnemine, võrdlus selgroogsete loomadega. Taimed, loomad, seened inimese kasutuses.</p> <p>Käsitöö ja kodundus Idee ja kavand, erinevad graafilised võimalused. Kujunduse ja värvusõpetuse põhitõed</p>
--	--	---	--

			<p>disainimisel. Rahvakultuur, tavad ja kombed. Rahvuslikud muustrid ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Kodundus: etikett; lauakatmise tavad ja loomingulised võimalused; kodutööd, töövahendid; teadlik ja säästlik tarbimine, jäätmete sorteerimine.</p> <p>Rahvakunsti alused. Kultuuridevahelised erinevused ja sarnasused. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Rahvarõivad. .</p> <p>Kaasaegsed käsitöömaterjalid,</p> <p>Muusika Rütm, dünaamika, ülesehitus, variatsioon, improvisatsioon. Pillid. Karakter, meeleolu. Pärimuskultuur, kultuurisaavutused (sh popkultuur).</p>
--	--	--	---

6 5. klass

6.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib kunstitegevuste kaudu tundma ja arendama oma võimeid. Teadvustab oma tugevad ja nõrgad küljed.

Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Teeb koostööd teistega ühise tulemuse nimel. Saavutab kompromissi, arvestab teistega. Respekteerib teistsuguseid ideid, lahendeid ja teostusi.

Hoiab oma töökoha korras ja kasutab materjali ja vahendeid otstarbekalt ja säästvalt.

Tunneb loodust säästva tarbimise põhimõtteid. Hoiab ja kaitseb loodust.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri .Hindab väärtusena rahvakultuuride erinevusi.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami. Arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle, ruumilises ja virtuaalkeskkonnas

Jälgib, et oma tegevusega ei kahjusta kultuuriväärtusi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
<p>Tunnetab oma kunstivõimeid ja kunstihuve.</p> <p>Väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi.</p> <p>Loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.</p> <p>Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal.</p>	<p>Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.</p> <p>Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise erinevad võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.</p> <p>Liikumise kujutamine.</p> <p>Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, digitaalgraafika, animatsiooni tehnikad ja töövõtted.</p>	<p>Visandamine ja kavandamine.</p> <p>Kujutamine ja kujundamine.</p> <p>Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega</p> <p>Kunstitehnikate loov kasutamine.</p> <p>Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.</p>	<p>Kehaline kasvatus</p> <p>Erinevatel aegadel ja erinevates kultuurides spordi ja tantsu kujutamine.</p> <p>Liikumis- ja tantsukombinatsioonid; ruumitaju, põimumine liikumisel.</p> <p>Kaardi ja maastiku võrdlemine.</p> <p>Maastikuobjektid, leppemärgid, reljeefivormid.</p> <p>Orienteerumismängud, orienteerumine etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas.</p> <p>Eesti keel ja kirjandus</p> <p>Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. Visuaalselt</p>

<p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne)</p> <p>Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid.</p> <p>Leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.</p>	<p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.</p> <p>Kunstiteoste sisulised ja vormilised elemendid.</p> <p>Konkreetne ja abstraktne kunst.</p> <p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas. Näited õpetaja valikul. Kunstiteoste analüüs. Kunstiterminid.</p> <p>Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p>	<p>Uurimuslikud ja loovad rühma ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.</p> <p>Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.</p> <p>Muuseumide, kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituse külastamine.</p>	<p>esitatud info (foto, joonis, graafik) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. Trükiajakirjandus. Pressifoto. Karikatuur. Pildiallkiri. Teabegraafika. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.</p> <p>Päris palju erinevaid tegevusi võib põimida ümber värvide nimetuste</p> <p>Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha,</p>
--	--	---	---

<p>Mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet.</p> <p>Peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.</p> <p>Mõistab kultuuriväärtuste ja keskkonna kaitse olulisust.</p> <p>Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest.</p> <p>Uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid.</p> <p>Märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami.</p>	<p>Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis.</p> <p>Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.</p> <p>Loodust säästva tarbimise põhimõtted.</p> <p>Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini, arhitektuuri kaudu</p> <p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p>	<p>Ruumiliste kompositsioonide mudelite või makettide valmistamine.</p>	<p>looduse, tunnete kirjeldamine, autori suhtumise väljendamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine enda ja ümbritsevaga. Teose teema ja idee, probleemi olemus. Pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane. Tegelaste iseloomustamine, tegelastevahelised suhted. Sündmuste toimumise aeg ja koht. Looma-, imemuinasjutu, tekke- ja seletusmuistendi, hiiu- ja vägilasmuistendi, seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused ja tüüptegelased.</p> <p>Võõrkeel Iseloom, välimus, suhted lähedastega, ühised tegevused.</p> <p>Kõik teemavaldkonnad pakuvad sobivat ainekku ka kunstiteoste</p>
--	---	---	--

<p>Arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas.</p> <p>Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.</p>	<p>Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.</p>	<p>Filmide, arvutimängude, koomiksite ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p>	<p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p> <p>Matemaatika Liigitab, analüüsib ning kirjeldab objekte ja nähtusi mitme tunnuse järgi; leiab ülesannetele erinevaid lahendusteid. Kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine), toob näiteid õpitud geomeetristest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutavas kunstis.</p> <p>Lihtsamad geomeetrised kujundid (punkt, sirge, lõik, kiir, murdjoon, nurk). Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus. Sümmeetria sirge suhtes. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine. Ringjoon, ring.</p>
---	--	---	---

			<p>Ruumilised kujundid (kuup ja risttahukas).</p> <p>Loodusõpetus Vesi kui elukeskkond. Elukeskkond maa-asulas ja linnas, taimed ja loomad asulas. Pinnavorm ja pinnamood: kõrgustikud, madalikud, tasandikud, Põhja-Eesti paekallas.</p> <p>Üheks läbivaks jooneks on ümbritseva maailma ja selle mitmekesisuse märkamine ja väärtustamine.</p> <p>Värvide, vormide, mustrite rohkus.</p> <p>Loodus pakub valmis kunstiteoseid – ilusaid vorme, vaateid, aga ka looduse „viperusi“, mida on vaja vaid</p>
--	--	--	--

			<p>osata märgata ja hoiduda sekkumisest. Rohkesti võib leida huvitavaid sümmeetria ja rütmi näiteid. Pildistatud või filmitud kaadreid võib kasutada nii loodusainetes kui kunstis. Loodusõpetusega seostatult tuleks kõneleda loodusmaterjalide kasutamisest kunstis, materjalide taaskasutamist.</p> <p>Inimese- ja ühiskonnaõpetus.</p> <p>Pingete maandamine. Päevakava. Kehalise aktiivsuse vormid. Suhtumine kehasse. Turvaline ja ohutu käitumine koolis, kodus ja õues. Meedia ja eakaaslaste mõju, vastustus. Vahendatud suhtlemine. Uimastite riskid. Tervislik elu- ja õpikeskkond.</p>
--	--	--	--

			<p>Kodukoha rahvusgrupid. Usutunnistused. Pere ja suguvõsa. Sõpruskond. Koolipere. Euroopa riigid ja rahvad. Koostöö ja ühistegevus, noorteorganisatsioonid. Demokraatia: inimõigused, õigused ja vastutus. Elukutsed, teadmised ja oskused, ettevõtted kodukohas. Säästev tarbimine. Töökultuur ja tööeetika. Meedia ja teave: raamatukogu, Internet, ajalehed, ajakirjad, raadio, televisioon, filmid; teadlik infotarbimine, autoriõiguste kaitse</p> <p>Ajalugu.</p> <p>Ajalooallikad, muuseum ja arhiiv. Elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal: eluolu, tegevusalad, elamud,</p>
--	--	--	--

		<p>rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas. Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud.</p> <p>Kiviaja inimese tegevusalad, põlluharimise algus, loomade kodustamine, käsitöö areng, metallide kasutuselevõtt. Vanaaja kultuurisaavutusi: Egiptuse püramiidid, kiilkiri ja hieroglüüfkiri. Vaarao, muumia, sfinks, tempel, püramiid. Vana-Egiptuse eluolu, religioon, kultuurisaavutused; Mesopotaamia: leiutised: ratas, potikeder, eluolu, religioon, kultuurisaavutused. Vana-Kreeka kultuur ja eluolu: loodus ja rahvastik, olümpiamängud, religioon ja mütoloogia, teater, arhitektuur (Ateena akropol), skulptuur, vaasimaal. Vana-Rooma kultuur ja</p>
--	--	--

			<p>eluolu, kunst ja arhitektuur, avalikud mängud. Ristiusu teke.</p> <p>Käsitööõpetus, tehnoloogiaõpetus.</p> <p>Idee ja kavand, erinevad graafilised võimalused. Kujunduse ja värvusõpetuse põhitõed disainimisel.</p> <p>Rahvakultuur, tavad ja kombed.</p> <p>Rahvuslikud mustrid ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Kodundus: etikett; lauakatmise tavad ja loomingulised võimalused; kodutööd, töövahendid; teadlik ja säästlik tarbimine, jäätmete sorteerimine.</p> <p>Loovus, disainimine, toote täiendamine, rahvuslik toode, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine.</p>
--	--	--	---

			<p>Tehnoloogia, teadused, indiviid ja keskkond. Transpordivahendid. Disaini elemendid. Probleemide lahendamine. Insenerid ja leiutamine. Toote kavandamine. Eskiis. Piltkujutis ja vaated, mõõtmed ja mõõtkava. Materjalid ja nende omadused.</p> <p>Muusika Huvitavaid võimalusi pakub kunsti ja muusika kontekstis rütmi, ülesehituse, variatsiooni sidumine. Kas oleks võimalik muusikaks vormida või rütmipillidel ette kanda huvitav muster, kirivöö või rahvuslik seelikutriibustik? Kas tuttava meloodia põhjal saaks luua ribaornamendi?</p>
--	--	--	--

			Rütm, dünaamika, ülesehitus, variatsioon, improvisatsioon. Pillid. Karakter, meeleolu. Pärimuskultuur.
--	--	--	--

7 6. klass

7.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib kunstitegevuste kaudu tundma ja arendama oma võimeid. Teadvustab oma tugevad ja nõrgad küljed.

Õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Teeb koostööd teistega ühise tulemuse nimel. Saavutab kompromissi, arvestab teistega. Respekteerib teistsuguseid ideid, lahendeid ja teostusi.

Hoiab oma töökoha korras ja kasutab materjali ja vahendeid otstarbekalt ja säästvalt.

Tunneb loodust säästva tarbimise põhimõtteid. Hoiab ja kaitseb loodust.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri .Hindab väärtusena rahvakultuuride erinevusi.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Leiab üles sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami. Arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle, ruumilises ja virtuaalkeskkonnas

Jälgib, et oma tegevusega ei kahjusta kultuuriväärtusi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
<p>Tunnetab oma kunstivõimeid ja kunstihuve.</p> <p>Väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi.</p> <p>Loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.</p> <p>Kujutab ja kujundab nii vaatluste</p>	<p>Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.</p> <p>Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise erinevad võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.</p> <p>Liikumise kujutamine.</p>	<p>Visandamine ja kavandamine.</p> <p>Kujutamine ja kujundamine.</p> <p>Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega</p>	<p>Kehaline kasvatus</p> <p>Erinevatel aegadel ja erinevates kultuurides spordi ja tantsu kujutamine.</p> <p>Liikumis- ja tantsukombinatsioonid; ruumitaju, põimumine liikumisel. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Maastikuobjektid, leppemärgid, reljeefivormid.</p> <p>Orienteerumismängud, orienteerumine etteantud või enda joonistatud plaani ning</p>

<p>kui ka oma ideede põhjal.</p> <p>Tutvub inimkeha proportsioonidega.</p> <p>Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne)</p>	<p>Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, digitaalgraafika, animatsiooni tehnikad ja töövõtted.</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.</p> <p>Kunstiteoste sisulised ja vormilised elemendid.</p> <p>Konkreetne ja abstraktne kunst.</p> <p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas. Näited õpetaja valikul. Kunstiteoste</p>	<p>Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.</p> <p>Uurimuslikud ja loovad rühma ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.</p> <p>Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.</p> <p>Muuseumide, kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituse külastamine.</p>	<p>silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas.</p> <p>Eesti keel ja kirjandus</p> <p>Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. Visuaalselt esitatud info (foto, joonis, graafik) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. Trükiajakirjandus. Pressifoto. Karikatuur. Pildiallkiri. Teabegraafika. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.</p>
--	---	--	--

<p>Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid.</p> <p>Leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.</p> <p>Mõistab tehismailma ja selle kasutaja suhet.</p> <p>Peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.</p> <p>Mõistab kultuuriväärtuste ja keskkonna kaitse olulisust.</p>	<p>analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p> <p>Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis.</p> <p>Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.</p> <p>Loodust säästva tarbimise põhimõtted.</p> <p>Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini, arhitektuuri kaudu</p>	<p>Ruumiliste kompositsioonide mudelite või makettide valmistamine.</p>	<p>Päris palju erinevaid tegevusi võib põimida ümber värvide nimetuste</p> <p>Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine, autori suhtumise väljendamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine enda ja ümbritsevaga. Teose teema ja idee, probleemi olemus. Pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane. Tegelaste iseloomustamine, tegelastevahelised suhted. Sündmuste toimumise aeg ja koht. Looma-, imemuinasjutu, tekke- ja seletusmuistendi, hiiu- ja vägilasmuistendi, seiklusjutu ja</p>
--	---	---	--

<p>Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest.</p> <p>Uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid.</p> <p>Märkab sõnumeid, analüüsisides meediat ja reklaami.</p> <p>Arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas.</p> <p>Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades.</p>	<p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p> <p>Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.</p>	<p>Filmide, arvutimängude, koomiksiste ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p>	<p>ajaloolise jutustuse tunnused ja tüüptegelesed.</p> <p>Kujundlik väljendusoskus, lihtsamad sümbolid. Epiteet, võrdlus, kõnekäänd, vanasõna. Koomiline ja mittekoomiline. Päevik kui ilukirjanduslik teos. Animafilmi olemus.</p> <p>Teemamapp tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta. Teemamapi vorm (mapp, karp, CD vms), sisu ja vormistamine.</p> <p>Võõrkeel Iseloom, välimus, suhted lähedastega, ühised tegevused.</p> <p>Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad; linn ja maa, Eesti loodus, ilm.</p>
---	--	--	--

		<p>Riigi sümbolika, tähtpäevad ja kombed, kultuurisaavutused; Eesti naaberriigid.</p> <p>Kodused toimingud, söögikorrad; turvaline liiklemine; poes ja arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid.</p> <p>Huvid, vaba aja veetmise viisid.</p> <p>Kõik temavaldkonnad pakuvad sobivat ainetikku ka kunstiteostele</p> <p>Kunstis võib tutvuda lähemalt nende rahvaste kunstiga, kelle keelt õpitakse.</p> <p>Matemaatika Liigitab, analüüsib ning kirjeldab objekte ja nähtusi mitme tunnuse järgi; leiab ülesannetele erinevaid lahendusteid.</p>
--	--	---

			<p>Kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine), toob näiteid õpitud geomeetristest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutavas kunstis.</p> <p>Lihtsamad geomeetrised kujundid (punkt, sirge, lõik, kiir, murdjoon, nurk). Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus. Sümmeetria sirge suhtes. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine. Ringjoon, ring. Ruumilised kujundid (kuup ja risttahukas).</p> <p>Loodusõpetus</p> <p>Aed, põld, mets, meri, õhk elukeskkonnana: aiataimed, viljapuu- ja juurviljaaed, iluaed; Eesti metsade iseloomulikud liigid, metsade tähtsus, kasutamine, kaitse,</p>
--	--	--	---

			<p>põlismets; pilved, sademed, ilm; mere, ranniku ja saarte elustik, iseloomulikud liigid; mere mõju inimtegevusele, ranna-asustus. Eesti loodusvarad. Keskkonnakaitse: inimese mõju, kaitsealad, jäätmekäitlus, säästev tarbimine.</p> <p>Inimese- ja ühiskonnaõpetus.</p> <p>Suhtlemine, enesehinnang, minu ja teiste vajadused. Tunded, eelarvamused. Koostöö, sallivus, hoolivus, sõprus, usaldus, empaatia. Kaaslaste mõju ja surve. Erinevuste ja mitmekesisuse väärtustamine. Individuaalsed, soolised erinevused. Erivajadustega inimesed. Positiivne mõtlemine.</p> <p>Ajalugu.</p>
--	--	--	--

		<p>Ajalooallikad, muuseum ja arhiiv. Elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal: eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas. Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud.</p> <p>Kiviaja inimese tegevusalad, põlluharimise algus, loomade kodustamine, käsitöö areng, metallide kasutuselevõtt. Vanaaja kultuurisaavutusi: Egiptuse püramiidid, kiilkiri ja hieroglüüfkiri. Vaarao, mummies, sfinks, tempel, püramiid. Vana-Egiptuse eluolu, religioon, kultuurisaavutused; Mesopotaamia: leiutised: ratas, potikeder, eluolu, religioon, kultuurisaavutused. Vana-Kreeka kultuur ja eluolu: loodus ja rahvastik, olümpiamängud, religioon ja</p>
--	--	---

		<p>mütoloogia, teater, arhitektuur (Ateena akropol), skulptuur, vaasimaal. Vana-Rooma kultuur ja eluolu, kunst ja arhitektuur, avalikud mängud. Ristiusu teke.</p> <p>Käsitööõpetus, kodundus, tehnoloogiaõpetus.</p> <p>Idee ja kavand, erinevad graafilised võimalused. Kujunduse ja värvusõpetuse põhitõed disainimisel. Rahvakultuur, tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Kodundus: etikett; lauakatmise tavad ja loomingulised võimalused; kodutööd, töövahendid; teadlik ja säästlik tarbimine, jäätmete sorteerimine.</p>
--	--	---

			<p>Loovus, disainimine, toote täiendamine, rahvuslik toode, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine.</p> <p>Tehnoloogia, teadused, indiviid ja keskkond. Transpordivahendid. Disaini elemendid. Probleemide lahendamine. Insenerid ja leiutamine. Toote kavandamine. Eskiis. Piltkujutis ja vaated, mõõtmed ja mõõtkava. Materjalid ja nende omadused.</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p> <p>Kodukoha rahvusgrupid. Usutunnistused. Pere ja suguvõsa. Sõpruskond. Koolipere. Euroopa riigid ja rahvad. Koostöö ja ühistegevus, noorteorganisatsioonid. Demokraatia: inimõigused, õigused</p>
--	--	--	---

		<p>ja vastutus. Elukutsed, teadmised ja oskused, ettevõtted kodukohas. Säästev tarbimine. Töökultuur ja tööeetika. Meedia ja teave: raamatukogu, Internet, ajalehed, ajakirjad, raadio, televisioon, filmid; teadlik infotarbimine, autoriõiguste kaitse.</p> <p>Muusika</p> <p>Huvitavaid võimalusi pakub kunsti ja muusika kontekstis rütmi, ülesehituse, variatsiooni sidumine. Kas oleks võimalik muusikaks vormida või rütmipillidel ette kanda huvitav muster, kirivöö või rahvuslik seelikutriibustik? Kas tuttava meloodia põhjal saaks luua ribaornamendi?</p>
--	--	---

			<p>Graafilise disaini ülesandeks sobib lemmikesineja või muusikastiili kontserdiplakati või plaadiümbrise kujundamine, arvestades muusika- ja kujundusstiili omavahelist sobivust ning potentsiaalset sihtrühma. Selle taustaks võiks omavahel võrrelda oma muusikalist maitset ja lemmikkujundusi, arutleda moe ja grupi mõju üle oma eelistustele</p> <p>Rütm, dünaamika, ülesehitus, variatsioon, improvisatsioon. Pillid. Karakter, meeleolu. Pärimuskultuur.</p>
--	--	--	---

8 7. klass

8.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib kunstitegevuste kaudu tundma ja arendama oma võimeid. Teadvustab oma tugevad ja nõrgad küljed.

Väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Väärtustab loovtegevusi eneseväljendusvahendina.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Teeb koostööd teistega ühise tulemuse nimel. Saavutab kompromissi, arvestab teistega. Vajadusel abistab teisi.

Tunneb kunstiga seotud ameteid.

Teadvustab ja arvestab autorikaitse reegleid, autori vabadust ja vastutust.

Täidab rühmatöös erinevaid rolle. Jaotab rühmas töid otstarbekalt, võtab vastutuse enda ja ühise töö tulemuse eest.

Hoiab oma töökoha korras ja kasutab materjali ja vahendeid otstarbekalt ja säästvalt.

Planeerib aega.

Tunneb loodust säästva tarbimise põhimõtteid. Hoiab ja kaitseb loodust.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri .Hindab väärtusena rahvakultuuride erinevusi ja maailmakultuuri mitmekesisust.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Jälgib, et oma tegevusega ei kahjusta kultuuriväärtusi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
--------------	----------	---------------------------	---------

<p>Tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid.</p>	<p>Kunstiteose vorm ja kompositsioon.</p>	<p>Väljendusvahendite valimine.</p>	<p>Kehaline kasvatus</p>
<p>Loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi.</p>	<p>Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.</p>		<p>Tants kui kultuur; tants kui kunst ja eneseväljendus. Orienteerumine maastikul, kaardi peenlugemine – väikeste objektide lugemine ja meeldejäätmine, mälu järgi kirjeldamine</p>
<p>Esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid.</p>	<p>Kunstiteosed ja stiilid.</p>	<p>Uurimine ja avastamine.</p>	<p>Eesti keel</p>
<p>Kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid.</p>	<p>Lood ja sündmused uute teoste loomise lähtepunktina.</p>	<p>Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide ja tehnikate valimine. Loominguline väljendus.</p>	<p>Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Reklaami keel. Tele- ja raadiosaated. Avalik ja varjatud mõjutamine. Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine.</p>
<p>Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid.</p>	<p>Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne)</p>		
	<p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p>		<p>Kirjandus</p>

<p>Tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, välendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel.</p> <p>Analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nende vahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilisest vaatepunktist.</p>	<p>Eesti kunsti suurkujud ja teosed .</p> <p>Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näited.</p> <p>Kaasaegse kunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p>	<p>Muuseumide ja näituste külastamine ja arutelud.</p> <p>Ainealase terminoloogia kasutamine.</p>	<p>Tegelase bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt; tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ja ümbritseva maailmaga. Kirjanduse, fantaasiakirjanduse ja naljandite tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha määratlemine, miljöö kirjeldamine. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.</p> <p>Seiklus-, ulme- ja detektiivromaan, robinsonaad ja utoopia; reisikiri. Müüt, usundiline, koha- ja ajalooline muistend. Vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkus. Naljand ja anekdoot, puant.</p> <p>Epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, kordus. Sümbolite</p>
---	---	---	--

<p>Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus.</p>	<p>Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.</p> <p>Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus.</p> <p>Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.</p> <p>Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis.</p> <p>Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p>	<p>Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.</p> <p>Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.</p>	<p>seletamine, allegooria ja alltekst. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika. Tänapäeva folkloor ehk poploor.</p> <p>Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis. Tekstist filmilike episoodide leidmine. Kirjandusteose ekraniseering ja dramatiseering</p> <p>Võõrkeel</p> <p>Mina ja teised Võimed, tugevused ja nõrkused; inimestevahelised suhted, koostöö.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Perekondlikud sündmused ja tähtpäevad; kodukoha vaatamisväärsused.</p> <p>Kodukoht Eesti: Loodus ja looduskaitse; keskkonnasõbralik ja -</p>
--	--	---	---

<p>Kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele märkide üle.</p> <p>Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seob omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut.</p>	<p>Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.</p> <p>Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.</p> <p>Sõnum ja kontekst.</p> <p>Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.</p> <p>Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.</p>	<p>Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Iseseisvad tööd.</p> <p>Töö teostamine ja esitlemine.</p>	<p>säästlik käitumine; elu linnas ja maal; Eesti vaatamisväärsused.</p> <p>Riigid ja nende kultuur Loodusja looduskaitse; keskkonnasõbralik ja -säästlik käitumine; elu linnas ja maal; Eesti vaatamisväärsused</p> <p>Igapäeva elu õppimine ja töö Tervislik eluviis ja toitumine, turvalisus; harjumused, kutsevalik; töökohad</p> <p>Vaba aeg Kultuuriline mitmekesisus; kirjandus ja kunst, sport, erinevad meediavahendid ja reklaam.</p> <p>Matemaatika</p> <p>Joonestab ja konstrueerib (käsitsi ja arvuti abil) tasandilisi kujundeid. Hulknurkad (kolmnurk, rööpkülik, trapets, korrapärase hulknurk). Ring ja ringjoon. Maa-alade plaanistamine. Ruumilised kujundid</p>
--	---	---	--

<p>Mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.</p>		<p>Infootsing erinevatest teabeallikatest.</p> <p>Uurimuste ja visualiseeritud esitluse koostamine ja kujundamine.</p>	<p>(püströöptahukas, püstprisma, püramiid, silinder, koonus, kera).</p> <p>Loodusõpetus ja bioloogia</p> <p>Kehade kirjeldamine: Mõõtmine. Ained ja segud: omadusi, mudel, puhas aine, ainete segu, lahustumine vedelikes. Liikumine ja jõud: ühtlane ja mitteühtlane liikumine. Aine olekute muutumine: sulamine ja tahkumine, veeaur, kaste, udu, hall ja härmatis.</p> <p>Loomade, taimede, seente, selgroogsete loomade välistunnused ja seos elukeskkonnaga. Imetajate, lindude, roomajate, kahepaiksete ja kalade osa looduses ja inimtegevuses. Paljunemine ja areng: järglaste eest hoolitsemine (toitmine, kaitsmine, õpetamine).</p>
--	--	--	--

			<p>Geograafia</p> <p>Kaartide mitmekesisus ja otstarve, temaatilised kaardid, leppemärgid.</p> <p>Geoloogia: maavärinad, vulkaaniline tegevus, kivimid (liivakivi, lubjakivi, graniit) ja setted (liiv, kruus, savi).</p> <p>Pinnamood: mäestikud, mägismaad, tasandikud; pinnavormide muutumine aja jooksul, inimese elu ja tegevus mägise ja tasase pinnamoega aladel. Veestik, vooluvee mõju pinnamoe kujunemisele, üleujutused. Kliima mõju inimtegevusele. Loodusvööndid. Arktika ja Antarktika. Tundra, parasvöötme okas- ja lehtmetsad, rohtlad, vahemerelised metsad, kõrb, savann, vihmamets. Rahvastik: erinevad</p>
--	--	--	--

		<p>rassid ja rahvad, linnastumine, kultuuriline mitmekesisus.</p> <p>Euroopa ja Eesti loodusgeograafia: Asend, pinnamood ja geoloogia. Veestik. Rahvastik. Eesti rahvuslik koosseis, rahvuslik mitmekesisus Euroopas. Asustus, linna ja maa-asulad, linnastumisega kaasnevad probleemid. Uued ja vanad tööstusharud, teenindus. Erinevad turismi liigid. Eesti turismimajandus, transpordi liigid.</p> <p>Ajalugu Ajalooallikad, muuseum ja arhiiv.</p> <p>Ajalugu on tihedalt täis teemasid, millega siduda kunstiteemasid ja ülesandeid.</p> <p>Ajalooliste stiilide alusel võib kujundada tänapäevase</p>
--	--	--

			<p>rõivakomplekti või ruumi sisekujunduse.</p> <p>Keskaja eluolu, maailmapilt ja kultuur.</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>Elukaar, murdeiga; areng ja kasvamine. Enesekasvatus. Vastutus seoses valikutega. Minapilt ja enesehinnang, iseloomujooned, huvid, võimed ja väärtused. Rollid, reeglid ja normid grupis, grupi surve. Turvalisus ja riskikäitumine. Naiselikkus ja mehelikkus, soorollid ja -stereotüübid. Sõprus. Armumine. Õnn</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p>
--	--	--	--

		<p>Infoühiskond: ajakirjandusvabadus ja -eetika; avalik arvamus, reklaam; autoriõigused ja -vastutus, teabe tõlgendamine ja kriitiline analüüs. Soolised, varanduslikud, rahvuslikud, usulised, ealised, regionaalsed erinevused, sotsiaalne kihistumine. Identiteedid, sallivus, mitmekultuuriline ühiskond. Inimõigused, kultuurilised õigused. Inimkaubandus. Ühendused, kirik, kodanikualgatus, õpilasorganisatsioonid, noorteprojektid. Turumajandus, nõudmine ja pakkumine, konkurents. Elukestev õpe. Tarbijakäitumine, säästlik ja õiglane tarbimine.</p> <p>Kunstis on alati olnud huvipakkuvaks ainekaks erinevad riigid ja rahvad, nende erinevad kombed ja iseloomulik atribuutika. Pühade ja</p>
--	--	---

		<p>tähtpäevadega seoses tutvutakse varakult oma kodukoha riiklike ning rahvuslike märkide ja sümbolitega (lipp, vapp, lill, lind). Neile lisaks võiks uurida ka teiste, sh kohalike vähemusrahvuste sümboleid, kavandada oma kooli või klassi sümboolika või ka isiklik märk oma asjade tähistamiseks. Vanemates klassides võiks teadlikumalt analüüsida rahvusliku ja riikliku temaatika visuaalseid kajastusi linnaruumis ja meedias, tutvuda ajalooliste rahvuslike liikumistega, kodukaunistamiskampaaniatega, perioodidega, mil on moodi läinud rahvuslik element interjöörides, riietuses, tarbekunstis.</p> <p>Demokraatia, inimõigused, erinevused ja sallivus, vabadus ja vastutus, erinevate maailmavaadete</p>
--	--	---

			<p>ja kultuuride (sh rahvuslikud, subkultuurid) kokkupuuted on head kunstiteemad. Võib võrrelda nende käsitlusi tänapäeva kunstis ja meedias ning väljendada ise oma sõnumeid nii traditsiooniliste kui ka nüüdiskunsti vahenditega. Teadvustada tuleks kunsti rolli ühiskonnas ning arutleda, kui suur on kunstniku loominguline vabadus erinevates ühiskondades.</p> <p>Käsitöö ja kodundus</p> <p>Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja. Moelooming. Mood ja isikupära. Komplektid ja kollektsioonid. Lisandid stiili kujundamisel. Ideekavand ja selle vormistamine. Ornamentika alused.</p>
--	--	--	--

			<p>Kompositsiooni seaduspärasused käsitööeseme kavandamisel.</p> <p>Rahvakunsti alused. Kultuuridevahelised erinevused ja sarnasused. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Rahvarõivad. Etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujunduses. Näituse kujundamine, sh virtuaalkeskkonnas. Kaasaegsed käsitöömaterjalid, loominguline tikand ja heegeltehnika.</p> <p>Rahvustoidud. Peolaudade kujundamine. Erinevad stiilid sisekujunduses. Olmekeemia, puhastusvahendid. Tarbija õigused ja kohustused. Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju.</p> <p>Tehnoloogiaõpetus</p>
--	--	--	---

			<p>Tehnoloogia positiivsed ja negatiivsed mõjud. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia.</p> <p>Leiutamine ja innovaatika. Ergonoomia. Ornamentika. Toote disainimine arvutitarkvara abil. Tehniline joonis, tähised, lõiked. Ehitusjoonised. Masinad ja mehhanismid. Nüüdisaegne materjalide töötlemine</p> <p>Muusika</p> <p>Ühiseks jooneks on erinevate kultuuride ja ajastutega tutvumine, kummaski aines omast vaatevinklist, üksteist täiendavalt. Ühiselt luuakse arusaam kultuurilisest mitmekesisusest, erinevustest kui väärtustest, õpitakse väärtustama erinevaid rahvuskultuure. Praktilise</p>
--	--	--	---

			<p>tegutsemise kaudu toimub iseenda, oma võimete ja eripära tundmaõppimine, loovuse arendamine ja enese väljendamine kunstikeeles, mõtestatakse kunstide osa enda ja ühiskonna elus. Kummaski aines puututakse kokku kunstiteoste ja nende erinevate vormide ja kandjatega, teadvustatakse kultuuriväärtuste ja autoriõiguste kaitsmisega seotud probleeme.</p> <p>Aastaaegade erinevine ja igipõline vaheldumine on inspireerinud nii heliloojad kui ka kunstnikke.</p> <p>Muusikute ning muusikariistade kujutamine on sobiv läbiv teema erinevate ajastute kunsti võrdlemisel.</p>
--	--	--	---

9 8. klass

9.1 Õppe- ja kasvatusesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib kunstitegevuste kaudu tundma ja arendama oma võimeid. Teadvustab oma tugevad ja nõrgad küljed.

Väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Väärtustab loovtegevusi eneseväljendusvahendina.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Teeb koostööd teistega ühise tulemuse nimel. Saavutab kompromissi, arvestab teistega. Vajadusel abistab teisi.

Tunneb kunstiga seotud ameteid.

Teadvustab ja arvestab autorikaitse reegleid, autori vabadust ja vastutust.

Täidab rühmatöös erinevaid rolle. Jaotab rühmas töid otstarbekalt, võtab vastutuse enda ja ühise töö tulemuse eest.

Hoiab oma töökoha korras ja kasutab materjali ja vahendeid otstarbekalt ja säästvalt.

Planeerib aega.

Tunneb loodust säästva tarbimise põhimõtteid. Hoiab ja kaitseb loodust.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri .Hindab väärtusena rahvakultuuride erinevusi ja maailmakultuuri mitmekesisust.

Oskab käituda erinevates keskkondades (muuseumides, kirikutes, raamatukogus, internetikeskkondades jne), kahjustamata keskkonda ja segamata teisi kasutajaid, ohustamata ennast ja teisi.

Jälgib, et oma tegevusega ei kahjusta kultuuriväärtusi.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
<p>Tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid.</p> <p>Loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi.</p> <p>Esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid.</p> <p>Kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid.</p>	<p>Kunstiteose vorm ja kompositsioon.</p> <p>Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine jne.</p> <p>Kunstiteosed ja stiilid.</p> <p>Lood ja sündmused uute teoste loomise lähtepunktina.</p> <p>Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne)</p>	<p>Väljendusvahendite valimine.</p> <p>Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide ja tehnikate valimine.</p>	<p>Kehaline kasvatus</p> <p>Kunstitundides võib uurida, kuidas on erinevatel aegadel ja erinevates kultuurides kujutatud kunsti sporti ja tantsu, kuidas kajastub kunstiteostes kunstniku või ajastu suhtumine nendesse tegevustesse (ajaloo ja ühiskonnaõpetuse kaasamine).</p> <p>Tants kui kultuur; tants kui kunst ja eneseväljendus. Orienteerumine maastikul, kaardi peenlugemine – väikeste objektide lugemine ja meeldejätmise, mälu järgi kirjeldamine.</p> <p>Eesti keel Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika</p>

<p>Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid.</p> <p>Tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel.</p>	<p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p> <p>Eesti kunsti suurkujud ja teosed .</p> <p>Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näited.</p> <p>Kaasaegse kunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p>	<p>Muuseumide ja näituste külastamine ja arutelud.</p> <p>Ainealase terminoloogia kasutamine.</p>	<p>lugemine ja tõlgendamine. Reklaami keel. Tele- ja raadiosaated. Avalik ja varjatud mõjutamine. Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine.</p> <p>Kirjandus Tegelase bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt; tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ja ümbritseva maailmaga. Kirjanduse, fantaasiakirjanduse ja naljandite tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha määratlemine, miljöo kirjeldamine. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.</p> <p>Seiklus-, ulme- ja detektiivromaan, robinsonaad ja utoopia; reisikiri. Müüt, usundiline, koha- ja ajalooline muistend. Vanasõnade,</p>
--	---	---	--

<p>Analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.</p> <p>Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus.</p> <p>Kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle.</p> <p>Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri,</p>	<p>Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.</p> <p>Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus.</p> <p>Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.</p> <p>Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis.</p>	<p>Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.</p> <p>Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.</p>	<p>kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkus. Naljand ja anekdoot, puánt.</p> <p>Epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, kordus. Sümbolite seletamine, allegooria ja alltekst. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika. Tänapäeva folkloor ehk poploor.</p> <p>Filmikunsti väljendusvahendid pilt ja sõna, kaader filmis. Tekstist filmilike episoodide leidmine. Kirjandusteose ekraniseering ja dramatiseering.</p> <p>Võõrkeeled :</p> <p>Mina ja teised Võimed, tugevused ja nõrkused; inimestevahelised suhted, koostöö.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Perekondlikud sündmused ja tähtpäevad; kodukoha vaatamisväärsused.</p>
--	---	---	--

<p>ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut.</p> <p>Mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.</p> <p>Mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.</p>	<p>Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p> <p>Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.</p> <p>Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.</p> <p>Sõnum ja kontekst.</p> <p>Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.</p>		<p>Kodukoht Eesti: Loodus ja looduskaitse; keskkonnasõbralik ja - säästlik käitumine; elu linnas ja maal; Eesti vaatamisväärsused.</p> <p>Riigid ja nende kultuur Loodus ja looduskaitse; keskkonnasõbralik ja - säästlik käitumine; elu linnas ja maal; Eesti vaatamisväärsused</p> <p>Igapäevaelu õppimine ja töö Tervislik eluviis ja toitumine, turvalisus; harjumused, kutsevalik; töökohad</p> <p>Vaba aeg Kultuuriline mitmekesisus; kirjandus ja kunst, sport, erinevad meediavahendid ja reklaam.</p> <p>Matemaatika</p> <p>Kunstiga haakub matemaatikast ennekõike geomeetria. Sellega on</p>
---	--	--	---

	<p>Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.</p>	<p>Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd</p> <p>Töö teostamine ja esitlemine.</p> <p>Infootsing erinevatest teabeallikatest.</p> <p>Uurimuste ja esitluste koostamine ja kujundamine.</p>	<p>seotud nii arhitektuur ja disain kui ka kujutav kunst. Kunsti teoreetilise alusena on geomeetria eriliselt tähtsustatud teatud perioodidel, nt antiik- ja renessansskunsti. Renessansile oli iseloomulik usk teaduse jõusse ja ka kunsti käsitlemine teadusena. Sel ajastul töötasid kunstnikud välja keeruka süsteemse perspektiiviõpetuse. Nii maalide komponeerimisel kui ka hoonete plaanide loomisel kasutati palju kuldloiget. Geomeetria tuginevad erineval moel art déco, kubism, abstraktne konstruktiivne kunst.</p> <p>8. klassi lõpetaja:</p> <p>Joonestab ja konstrueerib (käsitsi ja arvuti abil) tasandilisi kujundeid. Hulknurgad (kolmnurk, rööpkülik, trapets, korrapärase hulknurk). Ring</p>
--	---	---	---

			<p>ja ringjoon. Maa-alade plaanistamine. Ruumilised kujundid (püströöptahukas, püstprisma, püramiid, silinder, koonus, kera).</p> <p>Bioloogia</p> <p>8. kl: Taimede, seente ja samblike osa looduses ja inimtegevuses, kasvukoht ja levik. Selgrootute, putukarühmade välistunnused. Ökoloogia ja keskkonnakaitse: looduslik tasakaal, bioloogilise mitmekesisuse tähtsus, inimõju ökosüsteemidele.</p> <p>Füüsika</p> <p>Jõudude tasakaal ja keha liikumine. Liikumine ja jõud looduses ja tehnikas. Deformeerimine, elastsusjõud.</p> <p>VALGUSÕPETUS (8. kl). Valguse sirgjooneline levimine. Valgusallikas. Valguse spektraalne</p>
--	--	--	---

			<p>koostis. Valguse värvustega seotud nähtused looduses ja tehnikas. Vari, täis- ja poolvari, Varjutused. Kuu faaside teke.</p> <p>Valguse peegeldumine Esemel ja kujutise sümmeetrilisus. Esemete nägemine. Mattpind. Valguse peegeldumine looduses ja tehnikas. Valguse neeldumine, langemis- ning peegeldumisnurk.</p> <p>Valguse murdumine. Prisma. Kumerlääts, nõguslääts. Fookus, läätse fookuskaugus, läätse optiline tugevus. Kujutised, tõeline ja näiv kujutis. Suurendus, luup. Silm, prillid, kaug- ja lühinägelikkus. Fotoaparaat. Valguse murdumine looduses ja tehnikas. Kehade värvus, valgusfilter.</p>
--	--	--	--

		<p>Keemia Vesi lahustina, veesõbralikud ja vett tõrjuvad ained. Lahused ja pihused (vaht, aerosool, emulsioon, suspensioon) looduses ja igapäevaelus. Keemia meie ümber. Ainete füüsikalised omadused. Puhas aine, segu, keemiline reaktsioon, lahus, lahusti. Ettekujutus keemilisest sidemest aatomite vahel molekulis, ionide vahel kristallis. Happed, alused ja soolad igapäevaelus. Erinevate metallide ja hapete lahuste vahelised reaktsioonid.</p> <p>Ohutusnõuded olmekemikaalide kasutamisel. Keemia ja elukeskkond.</p> <p>Geograafia Kaartide mitmekesisus ja otstarve, temaatilised kaardid, leppemärgid. Geoloogia: maavärinad, vulkaaniline tegevus, kivimid (liivakivi, lubjakivi, graniit)</p>
--	--	--

		<p>ja setted (liiv, kruus, savi). Pinnamood: mäestikud, mägismaad, tasandikud; pinnavormide muutumine aja jooksul, inimese elu ja tegevus mägise ja tasase pinnamoega aladel. Veestik, vooluvee mõju pinnamoe kujunemisele, üleujutused. Kliima mõju inimtegevusele. Loodusvööndid. Arktika ja Antarktika. Tundra, parasvöötme okas- ja lehtmetsad, rohtlad, vahemerelised metsad, kõrb, savann, vihmamets. Rahvastik: erinevad rassid ja rahvad, linnastumine, kultuuriline mitmekesisus.</p> <p>Euroopa ja Eesti loodusgeograafia: Asend, pinnamood ja geoloogia. Veestik. Rahvastik. Eesti rahvuslik koosseis, rahvuslik mitmekesisus Euroopas. Asustus, linna ja maa-asulad, linnastumisega kaasnevad</p>
--	--	--

			<p>probleemid. Uued ja vanad tööstusharud, teenindus. Erinevad turismi liigid. Eesti turismimajandus, transpordi liigid.</p> <p>Ajalugu</p> <p>Uue maailmapildi kujunemine: tehnoloogia areng, humanism, kujutav kunst, Absolutism, barokk, klassitsism. Vabrikutootmine, linnastumine. Rahvuslus ja rahvusriigid. Kultuur 19. sajandil ja 20. saj algul. Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel: tehnika areng: auto ja lennuk, raadio, kino ja film; kirjandus ja kunst, uued propagandavahendid. Eesti Nõukogude kultuur ja elu-olu; iseseisvuse taastamine: Laulev revolutsioon, Balti kett. Kultuur ja eluolu 20. saj II poolel: infotehnoloogia, massikultuur, naine</p>
--	--	--	--

			<p>ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis.</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>8. kl: Füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne tervis. Tervislik eluviis, vormisolek, vaimne heaolu, stress.</p> <p>Suhted ja seksuaalsus. Armastus. Soorollide ja soostereotüüpide mõju inimese käitumisele. Enamlevinud riskikäitumise liigid. Sõltuvuse kujunemine. Huvide ja võimete mitmekesisus. Edukus, väärtushinnangud ja prioriteedid.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Infoühiskond: ajakirjandusvabadus ja -eetika; avalik arvamus, reklaam; autoriõigused ja -vastutus, teabe tõlgendamine ja kriitiline analüüs. Soolised,</p>
--	--	--	--

			<p>varanduslikud, rahvuslikud, usulised, ealised, regionaalsed erinevused, sotsiaalne kihistumine. Identiteedid, sallivus, mitmekultuuriline ühiskond. Inimõigused, kultuurilised õigused. Inimkaubandus. Ühendused, kirik, kodanikualgatus, õpilasorganisatsioonid, noorteprojektid. Turumajandus, nõudmine ja pakkumine, konkurents. Elukestev õpe. Tarbijakäitumine, säästlik ja õiglase tarbimine.</p> <p>Kunstis on alati olnud huvipakkuvaks ainekaks erinevad riigid ja rahvad, nende erinevad kombed ja iseloomulik atribuutika. Pühade ja tähtpäevadega seoses tutvutakse varakult oma kodukoha riiklike ning rahvuslike märkide ja sümbolitega (lipp, vapp, lill, lind). Neile lisaks võiks uurida ka teiste, sh kohalike</p>
--	--	--	---

			<p>vähemusrahvuste sümboleid, kavandada oma kooli või klassi sümboolika või ka isiklik märk oma asjade tähistamiseks. Vanemates klassides võiks teadlikumalt analüüsida rahvusliku ja riikliku temaatika visuaalseid kajastusi linnaruumis ja meedias, tutvuda ajalooliste rahvuslike liikumistega, kodukaunistamiskampaaniatega, perioodidega, mil on moodi läinud rahvuslik element interjöörides, riietuses, tarbekunstis.</p> <p>Demokraatia, inimõigused, erinevused ja sallivus, vabadus ja vastutus, erinevate maailmavaadete ja kultuuride (sh rahvuslikud, subkultuurid) kokkupuuted on head kunstiteemad. Võib võrrelda nende käsitlusi tänapäeva kunstis ja meedias ning väljendada ise oma sõnumeid nii</p>
--	--	--	---

			<p>traditsiooniliste kui ka nüüdiskunsti vahenditega. Teadvustada tuleks kunsti rolli ühiskonnas ning arutleda, kui suur on kunstniku loominguline vabadus erinevates ühiskondades, tellimine, eksponeerimine või kunstiturg ning mida sisaldab autoriõiguste kaitse temaatika.</p> <p>Käsitöö ja kodundus</p> <p>Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja. Moelooming. Mood ja isikupära. Komplektid ja kollektsioonid. Lisandid stiili kujundamisel. Ideekavand ja selle vormistamine. Ornamentika alused. Kompositsiooni seaduspärasused käsitöösese kavandamisel.</p>
--	--	--	--

		<p>Rahvakunsti alused. Kultuuridevahelised erinevused ja sarnasused. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Rahvarõivad. Etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujunduses. Näituse kujundamine, sh virtuaalkeskkonnas. Kaasaegsed käsitöömaterjalid, loominguiline tikand ja heegeldamine.</p> <p>Rahvustoidud. Peolaudade kujundamine. Erinevad stiilid sisekujunduses. Olmekeemia, puhastusvahendid. Tarbija õigused ja kohustused. Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju.</p> <p>Muusika Rütm, dünaamika, ülesehitus, variatsioon, improvisatsioon. Pillid. Karakter,</p>
--	--	---

			<p>meeleolu. Pärimuskultuur, kultuurisaavutused (sh popkultuur).</p> <p>Ühiseks jooneks on erinevate kultuuride ja ajastutega tutvumine, kummaski aines omast vaatevinklist, üksteist täiendavalt. Ühiselt luuakse arusaam kultuurilisest mitmekesisusest, erinevustest kui väärtustest, õpitakse väärtustama erinevaid rahvuskultuure. Praktilise tegutsemise kaudu toimub iseenda, oma võimete ja eripära tundmaõppimine, loovuse arendamine ja enese väljendamine kunstikeeles, mõtestatakse kunstide osa enda ja ühiskonna elus. Kummaski aines puututakse kokku kunstiteoste ja nende erinevate vormide ja kandjatega, teadvustatakse kultuuriväärtuste ja</p>
--	--	--	---

			<p>autoriõiguste kaitsmisega seotud probleeme.</p> <p>Aastaaegade erinevuse ja igipõlvne vaheldumine on inspireerinud nii heliloojad kui ka kunstnikke.</p> <p>Muusikute ning muusikariistade kujutamine on sobiv läbiv teema erinevate ajastute kunsti võrdlemisel.</p>
--	--	--	--

10 9. klass

10.1 Õppe- ja kasvatusesmärgid

Tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.

Õpib kunstitegevuste kaudu tundma ja arendama oma võimeid. Teadvustab oma tugevad ja nõrgad küljed.

Väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

Väärtustab loovtegevusi eneseväljendusvahendina.

Kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

Töötab iseseisvalt ja rühmas. Teeb koostööd teistega ühise tulemuse nimel.

Tunneb kunstiga seotud ameteid.

Teadvustab ja arvestab autorikaitse reegleid, autori vabadust ja vastutust.

Täidab rühmatöös erinevaid rolle. Jaotab rühmas töid otstarbekalt, võtab vastutuse enda ja ühise töö tulemuse eest.

Planeerib aega.

Tunneb loodust säästva tarbimise põhimõtteid. Hoiab ja kaitseb loodust.

Seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust.

Analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat ning põhjendab oma arvamust.

Märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte.

Põhikooli lõpuks teadvustab kunsti rolli nii oma elus kui ka ühiskonnas ja orienteerub visuaalses keskkonnas.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevus ja õppetegevus	Lõiming
Tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid.	Kunstiteose vorm ja kompositsioon.	Väljendusvahendite valimine.	Kehaline kasvatus Kunstitundides võib uurida, kuidas on erinevatel aegadel ja erinevates kultuurides kujutatud kunstis sporti ja tantsu, kuidas kajastub kunstiteostes

<p>Loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi.</p>	<p>Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.</p>		<p>kunstniku või ajastu suhtumine nendesse tegevustesse (ajaloo ja ühiskonnaõpetuse kaasamine).</p>
<p>Esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid.</p>	<p>Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uute teoste loomise lähtepunktina.</p>		<p>Tants kui kultuur; tants kui kunst ja eneseväljendus. Orienteerumine maastikul, kaardi peenlugemine – väikeste objektide lugemine ja meeldejäätmine, mälu järgi kirjeldamine.</p>
<p>Kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid.</p>	<p>Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne)</p>	<p>Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide ja tehnikate valimine.</p>	
<p>Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid.</p>	<p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p>		<p>Eesti keel Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Reklaami keel. Tele- ja raadiosaated. Avalik ja varjatud mõjutamine. Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine.</p>
	<p>Eesti kunsti suurkujud ja teosed .</p>		

<p>Tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, välendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel.</p> <p>Analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nende vahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.</p> <p>Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus.</p>	<p>Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näited.</p> <p>Kaasaegse kunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p>	<p>Muuseumide ja näituste külastamine ja arutelud.</p> <p>Ainealase terminoloogia kasutamine.</p> <p>Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.</p> <p>Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni</p>	<p>Kirjandus Tegelase bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt; tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ja ümbritseva maailmaga. Kirjanduse, fantaasiakirjanduse ja naljandite tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine, miljöö kirjeldamine. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.</p> <p>Seiklus-, ulme- ja detektiivromaan, robinsonaad ja utoopia; reisikiri. Müüt, usundiline, koha- ja ajalooline muistend. Vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkus. Naljand ja anekdoot, puant.</p> <p>Epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, kordus. Sümbolite</p>
--	---	--	---

<p>Kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid,</p>	<p>Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisuus.</p> <p>Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus.</p> <p>Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.</p> <p>Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis.</p> <p>Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p> <p>Uurimine ja avastamine.</p> <p>Arutelud.</p>	<p>Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd</p> <p>Töö teostamine ja esitlemine.</p>	<p>seletamine, allegooria ja alltekst. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika. Tänapäeva folkloor ehk poploor.</p> <p>Filmikunsti väljendusvahendid pilt ja sõna, kaader filmis. Tekstist filmilike episoodide leidmine. Kirjandusteose ekraniseering ja dramatiseering.</p> <p>Võõrkeeled</p> <p>Mina ja teised Võimed, tugevused ja nõrkused; inimestevahelised suhted, koostöö.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Perekondlikud sündmused ja tähtpäevad; kodukoha vaatamisväärsused.</p> <p>Kodukoht Eesti: Loodus ja looduskaitse; keskkonnasõbralik ja -</p>
--	---	---	---

<p>arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle.</p> <p>Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seob omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut.</p> <p>Mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.</p>	<p>Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.</p> <p>Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.</p> <p>Sõnum ja kontekst.</p> <p>Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.</p>	<p>Infootsing erinevatest teabeallikatest.</p> <p>Uurimuste ja visualiseeritud esitluse koostamine ja kujundamine.</p>	<p>säästlik käitumine; elu linnas ja maal; Eesti vaatamisväärsused.</p> <p>Riigid ja nende kultuur Loodus ja looduskaitse; keskkonnasõbralik ja -säästlik käitumine; elu linnas ja maal; Eesti vaatamisväärsused</p> <p>Igapäevaelu õppimine ja töö Tervislik eluviis ja toitumine, turvalisus; harjumused, kutsevalik; töökohad</p> <p>Vaba aeg Kultuuriline mitmekesisus; kirjandus ja kunst, sport, erinevad meediavahendid ja reklaam.</p> <p>Matemaatika Liigitab, analüüsib ning kirjeldab objekte ja nähtusi mitme tunnuse järgi; leiab ülesannetele erinevaid lahendusteid. Kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine), toob</p>
---	---	--	---

	<p>Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.</p>		<p>näiteid õpitud geomeetrilistest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutavas kunstis.</p> <p>Lihtsamad geomeetrilised kujundid (punkt, sirge, lõik, kiir, murdjoon, nurk). Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus. Sümmeetria sirge suhtes. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine. Ringjoon, ring.</p> <p>Ruumilised kujundid (kuup ja risttahukas).</p> <p>Bioloogia</p> <p>Kunstis saab kujutamisaainestikuna ära kasutada suurt osa loodusõpetuses ja bioloogias õpitavast. Üheks läbivaks jooneks on ümbritseva maailma ja selle mitmekesisuse märkamine ja väärtustamine. Värvide, vormide, mustrite rohkust ja nüansirikkust teadvustades võiks</p>
--	---	--	--

			<p>pöörata tähelepanu nende funktsioonile (kutsung, jäljendus, maskeering, hoiatus) ning arutada, kas ja kui erinev see inimestel on, kui palju on samade funktsioonide teadlikku või ka ebateadlikku kasutamist? (Mood, reklaam, sisekujundus, brändid, grupikuuluvused)</p> <p>Inimese ja selgroogsete loomade luud ja lihased. Paljunemine ja areng: pere planeerimine, muutused sünnist surmani. Evolutsioon, liikide teke ja muutumine, kohastumine. Silma ehituse ja talitluse seos; pupill, lääts, võrkkest, vikerkest, lühinägevus, kaugelenägevus.</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p>
--	--	--	--

		<p>Infoühiskond: ajakirjandusvabadus ja -eetika; avalik arvamus, reklaam; autoriõigused ja -vastutus, teabe tõlgendamine ja kriitiline analüüs. Soolised, varanduslikud, rahvuslikud, usulised, ealised, regionaalsed erinevused, sotsiaalne kihistumine. Identiteedid, sallivus, mitmekultuuriline ühiskond. Inimõigused, kultuurilised õigused. Inimkaubandus. Ühendused, kirik, kodanikualgatus, õpilasorganisatsioonid, noorteprojektid. Turumajandus, nõudmine ja pakkumine, konkurents. Elukestev õpe. Tarbijakäitumine, säästlik ja õiglane tarbimine.</p> <p>Kunstis on alati olnud huvipakkuvaks ainekaks erinevad riigid ja rahvad, nende erinevad kombed ja iseloomulik atribuutika. Pühade ja</p>
--	--	---

			<p>tähtpäevadega seoses tutvutakse varakult oma kodukoha riiklike ning rahvuslike märkide ja sümbolitega (lipp, vapp, lill, lind). Neile lisaks võiks uurida ka teiste, sh kohalike vähemusrahvuste sümboleid, kavandada oma kooli või klassi sümboolika või ka isiklik märk oma asjade tähistamiseks. Vanemates klassides võiks teadlikumalt analüüsida rahvusliku ja riikliku temaatika visuaalseid kajastusi linnaruumis ja meedias, tutvuda ajalooliste rahvuslike liikumistega, kodukaunistamiskampaaniatega, perioodidega, mil on moodi läinud rahvuslik element interjöörides, riietuses, tarbekunstis.</p> <p>Demokraatia, inimõigused, erinevused ja sallivus, vabadus ja vastutus, erinevate maailmavaadete</p>
--	--	--	---

			<p>ja kultuuride (sh rahvuslikud, subkultuurid) kokkupuuted on head kunstiteemad. Võib võrrelda nende käsitlusi tänapäeva kunstis ja meedias ning väljendada ise oma sõnumeid nii traditsiooniliste kui ka nüüdiskunsti vahenditega. Teadvustada tuleks kunsti rolli ühiskonnas ning arutleda, kui suur on kunstniku loominguline vabadus erinevates ühiskondades, tellimine, eksponeerimine või kunstiturg ning mida sisaldab autoriõiguste kaitse temaatika.</p> <p>Geograafia</p> <p>Kaartide mitmekesisus ja otstarve, temaatilised kaardid, leppemärgid. Geoloogia: maavärinad, vulkaaniline tegevus, kivimid (liivakivi, lubjakivi, graniit) ja setted (liiv, kruus, savi). Pinnamood: mäestikud, mägismaad, tasandikud; pinnavormide</p>
--	--	--	---

			<p>muutumine aja jooksul, inimese elu ja tegevus mägise ja tasase pinnamoega aladel. Veestik, vooluvee mõju pinnamoe kujunemisele, üleujutused. Kliima mõju inimtegevusele. Loodusvööndid. Arktika ja Antarktika. Tundra, parasvöötme okas- ja lehtmetsad, rohtlad, vahemerelised metsad, kõrb, savann, vihmamets. Rahvastik: erinevad rassid ja rahvad, linnastumine, kultuuriline mitmekesisus.</p> <p>Euroopa ja Eesti loodusgeograafia: Asend, pinnamood ja geoloogia. Veestik. Rahvastik. Eesti rahvuslik koosseis, rahvuslik mitmekesisus Euroopas. Asustus, linna ja maa-asulad, linnastumisega kaasnevad probleemid. Uued ja vanad tööstusharud, teenindus. Erinevad</p>
--	--	--	--

			<p>turismi liigid. Eesti turismimajandus, transpordi liigid.</p> <p>Ajalugu.</p> <p>Uue maailmapildi kujunemine: tehnoloogia areng, humanism, kujutav kunst, Leonardo da Vinci, maadeavastused. Absolutism, barokk, klassitsism. Vabrikutootmine, linnastumine. Rahvuslus ja rahvusriigid. Kultuur 19. sajandil ja 20. saj algul. Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel: tehnika areng: auto ja lennuk, raadio, kino ja film; kirjandus ja kunst, uued propagandavahendid. Eesti Nõukogude kultuur ja elu-olu; iseseisvuse taastamine: Laulev revolutsioon, Balti kett. Kultuur ja eluolu 20. saj II poolel:</p>
--	--	--	---

			<p>infotehnoloogia, massikultuur, naine ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis.</p> <p>Käsitööõpetus, tehnoloogiaõpetus.</p> <p>Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja. Moelooming. Mood ja isikupära. Komplektid ja kollektsioonid. Lisandid stiili kujundamisel. Ideekavand ja selle vormistamine. Ornamentika alused. Kompositsiooni seaduspärasused käsitöösese kavandamisel.</p> <p>Rahvakunsti alused. Kultuuridevahelised erinevused ja sarnasused. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Rahvarõivad. Etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujunduses. Näituse kujundamine, sh</p>
--	--	--	---

			<p>virtuaalkeskonnas. Kaasaegsed käsitöömaterjalid, loominguline tikand ja heegeldamine.</p> <p>Rahvustoidud. Peolaudade kujundamine. Erinevad stiilid sisekujunduses. Olmekeemia, puhastusvahendid. Tarbija õigused ja kohustused. Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju.</p> <p>Tehnoloogia positiivsed ja negatiivsed mõjud. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia.</p> <p>Leiutamine ja innovaatika. Ergonoomia. Ornamentika. Toote disainimine arvutitarkvara abil. Tehniline joonis, tähised, lõiked. Ehitusjoonised. Masinad ja mehhanismid. Nüüdisaegne materjalide töötlemine.</p>
--	--	--	---

		<p>Füüsika</p> <p>Jõudude tasakaal ja keha liikumine. Liikumine ja jõud looduses ja tehnikas. Deformeerimine, elastsusjõud</p> <p>Keemia</p> <p>Kunstis ja keemias võiks rääkida kunstivahenditest – kuidas toimivad joonistuspulgad (pliatsid, pastellid, kriidid, süsi), millised on veepõhised ning lahustite ja õlide abil kasutatavad värvid, st mis vahe on akvarellidel, guaššidel, akrüülidel, õlivärvidel</p> <p>Vesi lahustina, veesõbralikud ja vett tõrjuvad ained. Lahused ja pihustatavad ained (vaht, aerosool, emulsioon, suspensioon) looduses ja igapäevaelus. Keemia meie ümber. Ainete füüsikalised omadused. Puhas</p>
--	--	---

			<p>aine, segu, keemiline reaktsioon, lahus, lahusti. Ettekujutus keemilisest sidemest aatomite vahel molekulis, ionide vahel kristallis. Happed, alused ja soolad igapäevaelus. Erinevate metallide ja hapete lahuste vahelised reaktsioonid.</p> <p>Ohutusnõuded olmekemikaalide kasutamisel. Keemia ja elukeskkond.</p> <p>Muusika Huvitavaid võimalusi pakub kunsti ja muusika kontekstis rütmi, ülesehituse, variatsiooni sidumine. Kas oleks võimalik muusikaks vormida või rütmipillidel ette kanda huvitav muster, kirivöö või rahvuslik seelikutriibustik? Kas tuttava meloodia põhjal saaks luua ribaornamendi?</p>
--	--	--	--

			Rütm, dünaamika, ülesehitus, variatsioon, improvisatsioon. Pillid. Karakter, meeleolu. Pärimuskultuur.
--	--	--	--